

Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centrs

2020. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

RĪGĀ 2021

Saturs

1. PAMATINFORMĀCIJA.....	5
1.1. MĒRĶI UN TO IZPILDE	6
1.2. PĀRSKATA GADĀ NOTIKUŠĀS BŪTISKĀS PĀRMAIŅAS	6
2. DARBĪBAS REZULTĀTI.....	9
2.1. DZĪVO PERSONU TIESU MEDICĪNISKĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES	11
2.2. MIRUŠO TIESU MEDICĪNISKĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES	13
2.3. KOMISIJAS TIESU MEDICĪNAS EKSPERTĪZES	15
2.4. CENTRA LABORATORIJĀS VEIKTĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES	16
2.5. LATVIJAS AUDU BANKAS NODAĻA	18
2.6. ZINĀTNISKI METODISKĀ PADOME	19
3. PROGRAMMAS VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMA EFEKTIVITĀTES IZVĒRTĒJUMS.....	21
4. UZLABOJUMI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UN IESTĀDES ADMINISTRĒŠANAI.....	23
5. PERSONĀLS	25
6. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	27
7. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA.....	29
8. PLĀNOTIE PASĀKUMI 2021. GADĀ.....	29

Pārskatā lietotie saīsinājumi

BMLA - Baltijas tiesu medicīnas asociācija
Centrs - Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centrs
DNS - Dezoksiribonukleīnskābe
EEZ - Eiropas ekonomiskā zona
EID - Centra Ekspertīzes un izpētes departaments
ERAF - Eiropas Reģionālais attīstības fonds
ESF - Eiropas Sociālais fonds
IKT - Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
KPL - Kiminālprocesa likums
LABN - Centra Latvijas audu bankas nodaļa
LATAK - Latvijas nacionālais akreditācijas birojs
LU - Latvijas universitāte
RAKUS - Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca
RFSA - Rentgena fluorescentās spektrālās analīzes metode
RSU - Rīgas Stradiņa universitāte
SPKC - Slimību profilakses un kontroles centrs
TEP - Tiesu ekspertu padome
THL - Centra Tiesu histoloģijas laboratorija
TTL - Centra Tiesu toksikoloģijas laboratorija
TMĢSL - Centra Tiesu medicīnas ģenētikas un seroloģijas laboratorija
TMKL - Centra Tiesu medicīniskās kriminālistikas laboratorija
TME - Tiesu medicīniskā ekspertīze
TMEIS - Tiesu medicīnas ekspertīžu informācijas sistēma
TSK - Toksikoloģijas un sepses klīnika
VARAM - Vides un reģionālās attīstības ministrija
VP – Valsts policija
VM – Veselības ministrija
ZMP - Zinātniski metodiskā padome
ZVA - Zāļu valsts aģentūra

Priekšvārds

Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centrs (Centrs) ir sagatavojis 2020. gada publisko pārskatu, kura mērķis ir informēt sabiedrību par iestādes darbības rezultātiem un piešķirto budžeta līdzekļu izmantošanu.

Publiskajā pārskatā atradīsiet faktus un skaitļus, kas raksturo tiesu medicīniskās un bioloģiskās ekspertīzes un izpētes, zinātnisko pētniecību un pēcdiploma izglītību tiesu medicīnas jomā un ārstniecības iestāžu nodrošināšanu ar audu transplantātiem.

Tiesu medicīniskās dzīvo personu un mirušo ekspertīzes veic tiesu medicīnas eksperti piecās reģionālajās nodaļās, laboratoriskās izpētes un ekspertīzes – tiesu histoloģiskās, toksikoloģiskās, medicīniskās kriminālistikas, bioloģiskās seroloģiskās un ģenētiskās laboratorijās, savukārt Centra administrācija un tajā strādājošie dažādu jomu speciālisti ir tie, kuri stratēģiski plāno Centra darbu un sniedz atbalstu pamatfunkciju izpildē iesaistītām struktūrvienībām.

2020. gadā, neskatoties uz COVID-19 pandēmijas ietekmi, Centrā paveikti vairāki svarīgi un nozīmīgi darbi – turpināts darbs pie ERAF projekta "Tiesu medicīnas ekspertīzes un izpētes procesu optimizācija un attīstība", kā ietvaros izstrādāta un apstiprināta Tiesu medicīnas ekspertīžu informācijas sistēma (TMEIS); realizētas ERAF projekta "Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra ēkas Hipokrāta ielā 2 k-17, Rīgā energoefektivitātes paaugstināšana" aktivitātes; Centrs pievienojās valsts un pašvaldību iestāžu tīmekļvietņu vienotajai platformai (TVP); realizēta Centra darba organizācijas un struktūras optimizācija; ekspertīzes procesā iesaistītā personāla kvalifikācijas paaugstināšanas pasākums 150 akadēmisko stundu apjomā, kas bija uzsākts 2020. gadā un notiek reizi 5 gados.

2020. gadā būtiskākie notikumi saistāmi ar tiesu medicīnisko ekspertīžu procesu pilnveidi kvalitātes uzlabošanai, kas tostarp realizēti sadarbībā ar Valsts policijas vadību.

Paldies visiem Centra darbiniekiem, kas profesionāli un godprātīgi veikuši savus pienākumus sarežģītajā darbā.

Valsts tiesu medicīnas
ekspertīzes centra direktors

Egils Harasimjūks

1. PAMATINFORMĀCIJA

Centrs ir veselības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras darbības mērķis ir tiesu medicīnisko ekspertīžu un izpētes nodrošināšana, ārstniecības iestāžu nodrošināšana ar audu transplantātiem, zinātniskās pētniecības veikšana un pēcdiploma izglītības organizēšana tiesu medicīnas jomā.

Centram ir sekojošas funkcijas:

1. veikt tiesu medicīniskās ekspertīzes;
2. organizēt zinātnisko darbu un pēcdiploma izglītību tiesu medicīnas jomā;
3. sniegt konsultatīvu palīdzību tiesu medicīnas jomā tiesībsardzības un ārstniecības iestādēm;
4. iespēju robežās nodrošināt ārstniecības iestādes ar audu transplantātiem.

Centra juridiskā un centrālā biroja adrese – Hipokrāta ielā 2 k-6, Rīgā, LV-1079; nodokļu maksātāja reģistrācijas Nr. 90000058752.

Hipokrāta ielā 2 k-17, Rīgā, LV-1079 atrodas Centra Klīniskā tiesu medicīnas ekspertīzes nodaļa, kā arī Centram ir reģionālās nodaļas: Kurzemes, Zemgales, Latgales un Vidzemes reģionāla nodaļa.

Centrs ir veselības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas darbojas pamatojoties Ministru kabineta 2004. gada 7. septembra noteikumiem Nr. 776 “Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra nolikums”.

Centrs ir reģistrēts Ārstniecības iestāžu reģistrā ar kodu 0100-16001.

Latvijas nacionālā akreditācijas birojā (LATAK) akreditētas:

- Tiesu medicīnas ģenētikas un seroloģijas laboratorija DNS jomā,
- Tiesu toksikoloģijas laboratorija „Psihoaktīvo vielu identificēšana cilvēka bioloģiskajā materiālā un lietiskajos pierādījumos” jomā,
- Tiesu medicīnas kriminālistikas laboratorija “Rentgena fluorescētās spektrālās analīzes (RFSA) metode” jomā,
- Tiesu histoloģijas laboratorija “Autopsijā iegūto audu izmaiņu morfoloģiskās ainas noteikšana ar hematoksilīna-eozīna krāsošanas metodi” jomā.

Īstenotās budžeta programmas, apakšprogrammas:

- Specializētās veselības aprūpes nodrošināšana (Kods 39), apakšprogramma: Tiesu medicīniskā ekspertīze (Kods 0600);
- Medicīnas izglītība (Kods 02), apakšprogramma: Rezidentu apmācība (Kods 0400);
- Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana (Kods 62), apakšprogramma: Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu veselības jomā īstenošana (2014-2020) (Kods 0800).

1.1. Mērķi un to izpilde

1. tabula

Centra mērķi 2020. gadam un to izpilde

Mērķi 2020. gadā	Izpilde
1. Nodrošināt uz attīstību vērstu, efektīvu iestādes funkciju veikšanu veselības aprūpes sistēmas reformas koncepcijas un tiesu ekspertīžu institūta reformas ietvarā, attīstot pamatprocesu veikspēju un kvalitāti, nodrošinot ERAF projekta “Tiesu medicīnas ekspertīzes un izpētes procesu optimizācija un attīstība” realizāciju.	Izpildīts
2. Nodrošināt Centra personāla pietiekamību un profesionālo kvalifikāciju, un attīstīt zinātnisko potenciālu, t.sk. īstenojot starpresoru un starptautisko sadarbību un apmācot medicīnas studentus un tiesu medicīnas rezidentus.	Izpildīts

1.2. Pārskata gadā notikušās būtiskās pārmaiņas

2020. gadā Centrā veikti būtiski pasākumi nozīmīgākajās jomās:

1. Materiāli-tehniskās bāzes nodrošinājumā.
2. Pārvaldības sistēmas pilnveidē.
3. Tiešo funkciju kompetences apliecināšanā.

2020. gadā Centrs izstrādāja un VM apstiprināja “Centra darbības stratēģija līdz 2021. gadam.” un veica sagatavošanās darbus Centra darbības un struktūras optimizācijai sākot ar 01.01.2021.

Lai nodrošinātu Centra darbības stratēģijā noteiktā uzdevuma: “1.4.2.1. Optimizēt VTMEC darba organizāciju un struktūru, līdzsvarojot darba apjomu – EID vietā izveidojot divus departamentus (ekspertīžu un laboratoriju) ar padotību direktora vietniekam, izvērtējot Bauskas un Tukuma struktūrvienību saglabāšanas nepieciešamību un formu; veidojot septiņas reģionālās nodaļas atbilstoši teritoriālajai piekritībai” izpildi, Centrā 2020. gada 17. novembra apstiprināts jauns reglaments Nr. 12 2020/L9-10.1 “Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra reglaments”, kas stājās spēkā 2021. gada 1. janvārī.

EID būtiskākie notikumi saistāmi ar Tiesu medicīnas ekspertīžu informācijas sistēmas (TMEIS) izstrādi un ekspertīžu kvalitātes nodrošināšanu, ekspertīžu metožu un metodiskās dokumentācijas pilnveidošanu.

Lai nodrošinātu Centra stratēģijā noteiktā uzdevuma: “1.4.2.11. Nodrošināt SAM 2.2.1. ERAF projekta “Tiesu medicīnas ekspertīzes un izpētes procesu optimizācija un attīstība” realizāciju, iesaistot pamatdarbības veicējus ekspertīzes un izpētes procesa optimizācijai un ieviešot Tiesu medicīnas ekspertīžu informācijas sistēmu” izpildi, kā arī nodrošinātu Centra tiesu medicīnas ekspertīžu, izpēšu un maksas pakalpojumu uzskaiti, izsekojamību un apstrādi, nodrošinot kvalitatīvu datu uzturēšanu un pieejamību, atskaišu ieguvu, izstrādāta un apstiprināta TMEIS.

Centra laboratorijās LATAK uzraudzības auditā apliecināta kompetence veikt testēšanu atbilstoši LVS EN ISO/IEC 17025:2017 “Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības” standarta prasībām. Paplašināta laboratoriju akreditācijas sfēra - Tiesu histoloģijas laboratorijā “Autopsijā iegūto audu izmaiņu morfoloģiskās ainas noteikšana ar hematoksilīna-eozīna krāsošanas metodi” jomā.

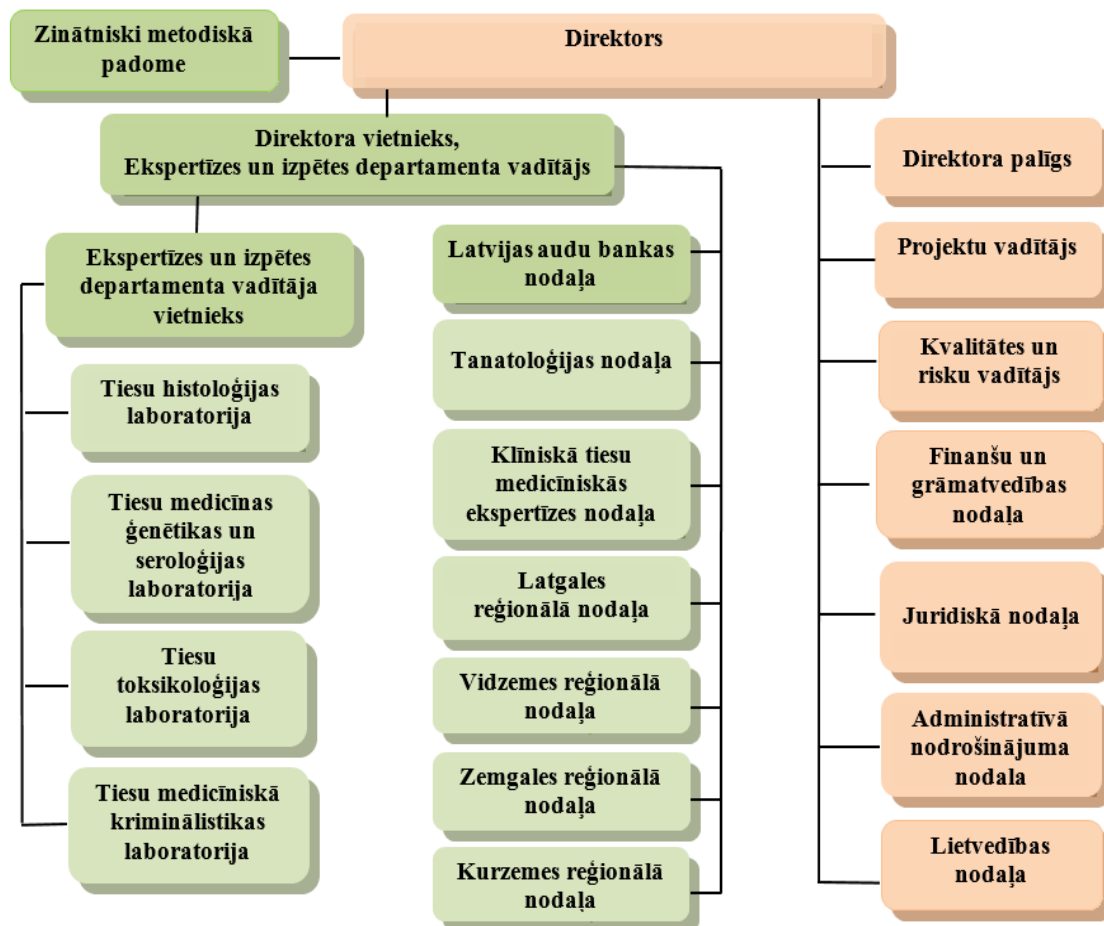
2. tabula

Akreditācijas sfēra EID laboratorijās

Joma / laboratorija	Pielietotā metode (-es)
akreditācijas sfēras saglabāšana:	
DNS genotipa noteikšana cilvēka bioloģiskajā materiālā / TMGSL	Cilvēka bioloģiskā materiāla DNS genotipa noteikšana, Nr.2-20/VTMEC-I/511, 3.versija, 25.07.2017.
psihoaktīvo vielu identificēšana bioloģiskajā materiālā un lietiskajos pierādījumos / TTL	Kanabinoīdu identificēšana biomateriālā, Nr.2-20/VTMEC-I/445 3.versija, 21.09.2015. Barbiturātu identificēšana biomateriālā, Nr.2-20/VTMEC-I/446, 3.versija, 21.09.2015. Opiātu identificēšana biomateriālā, Nr.2-20/VTMEC-I/447, 3. versija, 21.09.2015. Kokaīna identificēšana biomateriālā, Nr.2-20/VTMEC-I/448, 3. versija, 21.09.2015.
ķīmisko elementu (no Ca līdz U) noteikšana bioloģiskajos objektos un šķidrums / TMKL	Rentgena fluorescentās spektrālās analīzes (RFSA) metode, Nr.2-20/VTMEC-I/450, 3. versija, 21.09.2015.
akreditācijas sfēras paplašināšana:	
autopsijā iegūto audu izmaiņu morfoloģiskās ainas noteikšana ar hematoksilīna -eozīna krāsošanas metodi	Audu un orgānu krāsošana ar hematoksilīnu-eozīnu, 2-20/VTMEC-I/340, 2.versija, 18.02.2013.

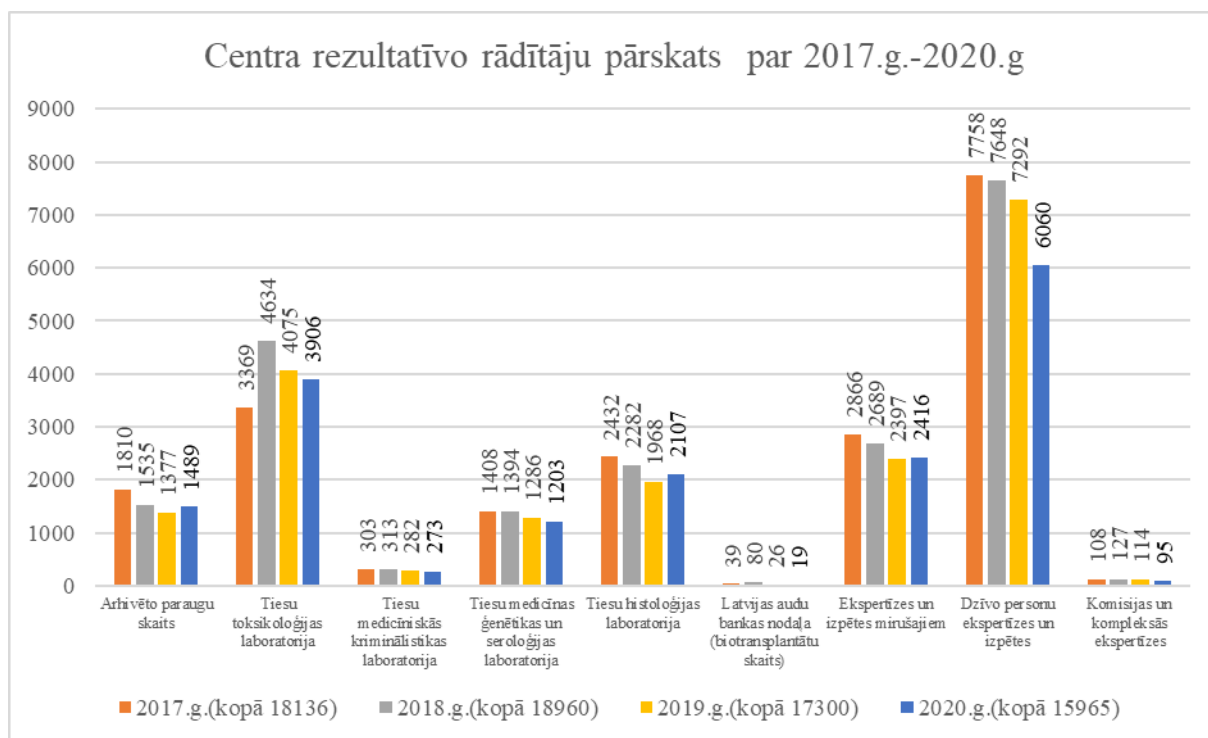
Pielikums
Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra
29.07.2015. reglamentam Nr.14-2015/V1.1.-1
ar grozījumiem (Nr. 9-2019/L9.-10.1 no 29.10.19.)

VALSTS TIESU MEDICĪNAS EKSPERTĪZES CENTRA STRUKTŪRSHĒMA

1. attēls. Centra struktūrshēma, apstiprināta 2019. gada 29. oktobrī ar grozījumiem Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra 2015. gada 29. jūlija reglamentā Nr. 14-2015/V1.1-1.

2. DARBĪBAS REZULTĀTI

2. attēls. Centra pamatfunkciju 2020. gada darbības rezultāti salīdzinājumā ar 2017., 2018. un 2019. gadu.

3. tabula

Tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpēti 2018.-2020. gadā

Rezultatīvais rādītājs	2018.gads	2019.gads	2020.gads
Tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpēti	18960	17300	15965
Dzīvo personu ekspertīzes un izpēti*	7648	7292	6060
Mirušo ekspertīzes un izpēti*	2689	2397	2416
Tiesu histoloģijas laboratorija	2282	1968	2107
Tiesu medicīnas ģenētikas un seroloģijas laboratorija	1394	1286	1203
Tiesu medicīniskās kriminālistikas laboratorija	313	282	273
Tiesu toksikoloģijas laboratorija	4634	4075	3906
Latvijas audu bankas nodaļa (biotransplantātu skaits)	80	26	19
Tiesas sēdes	165	165	151
Izbraukumi uz notikuma vietām	90	78	67

*Dzīvo un mirušo personu ekspertīžu skaitā iekļauts komisijas ekspertīžu skaits attiecīgi dzīvām un mirušām personām. 2020.gadā kopumā veiktas 15966 ekspertīzes un izpēti, t.sk. maksas pakalpojumi.

Salīdzinot kopējo tiesu medicīnisko ekspertīžu skaitu triju gadu laikā (2018.-2020.g.) ir vērojama pakāpeniska ekspertīžu skaita samazināšanās, kas korelē ar iedzīvotāju skaita un mirstības rādītājiem, kā arī ir saistīta ar izmaiņām Kriminālprocesa likumā (20.06.2018. pieņemti grozījumi KPL, izslēdzot 195.pantu par obligātās ekspertīzes noteikšanu t.sk. nāves cēloņa noteikšanai, miesas bojājumu smaguma pakāpes noteikšanai). Turklāt 2020.gada rezultātīvo rādītāju samazinājumu ir ietekmējusi arī Covid-19 pandēmija – ārkārtas stāvoklis, mājseide, kā rezultātā ir uzlabojusies kriminogēnā situācija uz ielām un līdz ar to samazinājušās cietušo personu ekspertīzes miesas bojājumu smaguma pakāpes noteikšanai.

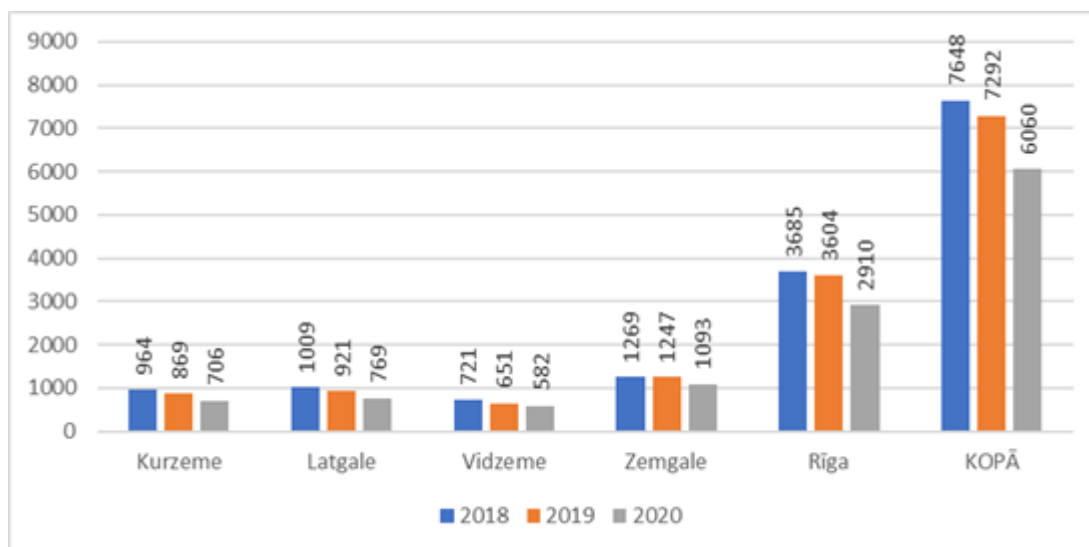
Analizējot EID laboratoriju darbu konstatēts, ka ekspertīžu un izpēšu skaitam ir tendence samazināties, taču samazinājums ir relatīvi neliels – salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu par 1.6%. Tomēr izmeklējamu objektu skaits, kas objektīvāk raksturo laboratoriju darba apjomu, 2020. gadā ir nedaudz pieaudzis, kas liecina par apjomīgāku un sarežģītāku ekspertīžu un izpēšu pieaugumu.

2020. gadā EID kopumā sniedzis 613 maksas pakalpojumus, kas salīdzinājumā ar 2018. gadu ir samazinājies par 162 vienībām, bet salīdzinājumā ar 2019.gadu ir samazinājies par 19 vienībām, tomēr joprojām ir vērā ņemamā līmenī salīdzinoši ar iepriekšējiem gadiem. Vislielāko maksas pakalpojumu daļu EID sastāda TTL laboratorijā sniegtie pakalpojumi, kas tiek veikti noslēgtā līguma ar RAKUS Toksikoloģijas un sepses klīniku ietvaros, taču arī to skaits ir nedaudz krities. Ir palielinājies sniegto pakalpojumu Vidzemes reģionālajā nodaļā noslēgtā līguma ar “Vidzemes slimnīcu” ietvaros.

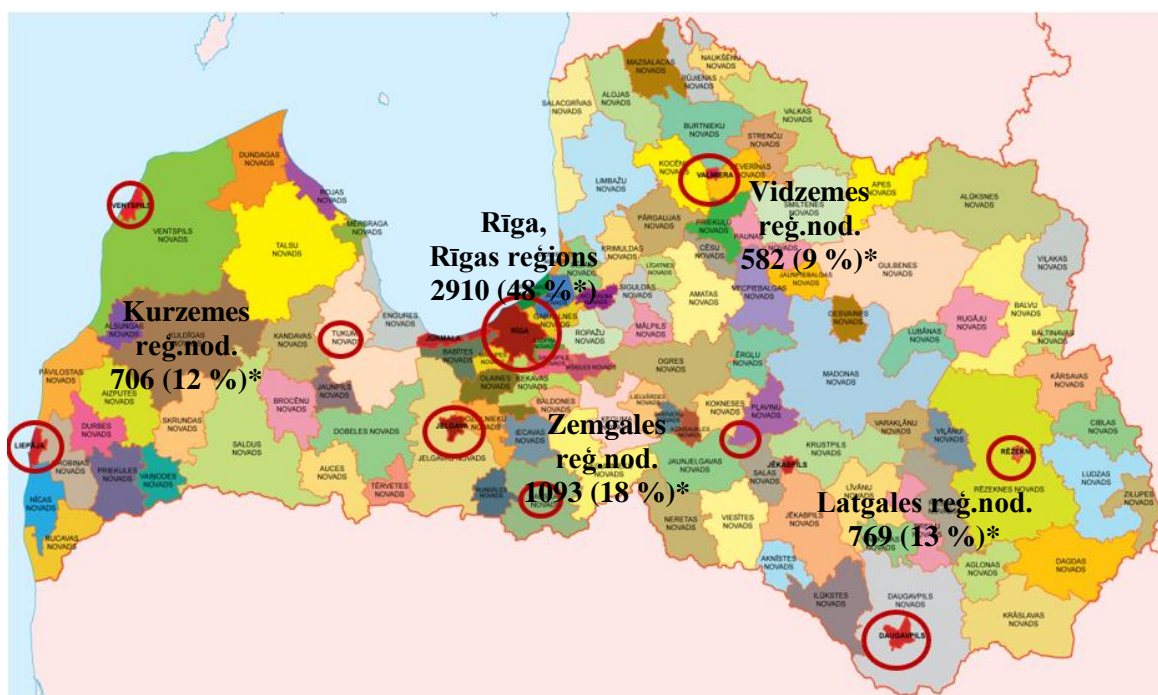
Sagatavoti bioloģiskā materiāla paraugi Līķa bioloģiskā materiāla arhīvā, kurus atbilstoši Ministru kabineta 2005. gada 23. augusta noteikumiem Nr. 620 „DNS Nacionālajā datu bāzē iekļaujamo ziņu, kā arī bioloģiskā materiāla un bioloģiskās izcelsmes pēdu izņemšanas kārtība” izmanto personu identifikācijai. Daļa no bioloģiskā materiāla paraugiem tiek izmantoti DNS Nacionālās datu bāzes uzturēšanai.

LABN 2020. gadā ieguva 19 biotransplantātus ārstniecības iestāžu vajadzībām. Jāatzīmē, ka iegūto audu skaits ir atkarīgs no ārstniecības iestāžu pieprasījuma.

2.1. DZĪVO PERSONU TIESU MEDICĪNISKĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES

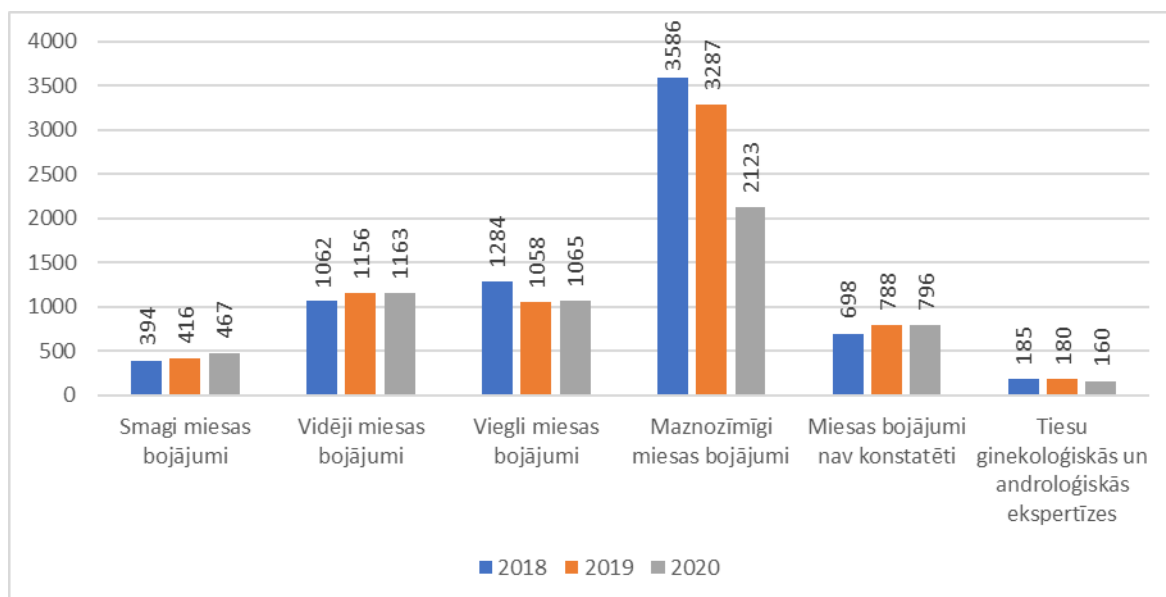
3. attēls. Dzīvo personu tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes Latvijas reģionālajās nodaļās 2018.-2020.gadā.

Kopējais dzīvo personu ekspertīžu skaits: 6060

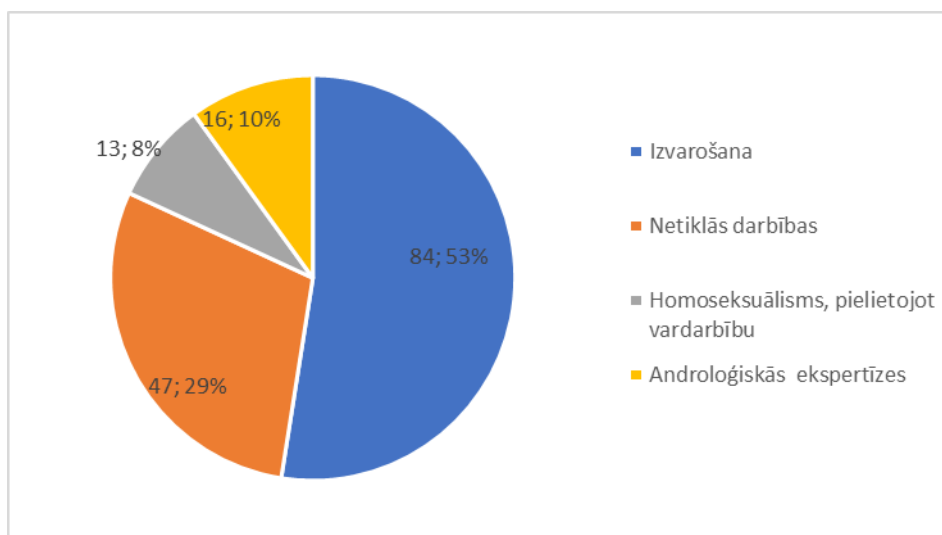
*% - no kopējā dzīvo personu ekspertīžu skaita

4. attēls. Dzīvo personu tiesu medicīnisko ekspertīžu skaits Latvijā 2020. gadā.

5. attēls. Dzīvo personu tiesu medicīnisko ekspertīžu skaits 2018.-2020. gadā.

Analizējot dzīvo personu ekspertīzes, procentuāli lielākā daļa, kā jau arī iepriekšējos gados, ir miesas bojājumu smaguma pakāpes noteikšanas ekspertīzes, kas sastāda aptuveni 94% no visām veiktajām ekspertīzēm un izpētēm, no tām smagu miesas bojājumu gadījumi 8%, (salīdzinoši 2019.gadā – 6%), vidēji smagi miesas bojājumi – 20% (salīdzinoši 2019.gadā – 16,8%), viegli miesas bojājumi – 18,74% (2019.gadā- 15,4%), maznozīmīgi 37% (2019.gadā – 48%), miesas bojājumi nav konstatēti – 14% (2019.gadā – 11,5 %).

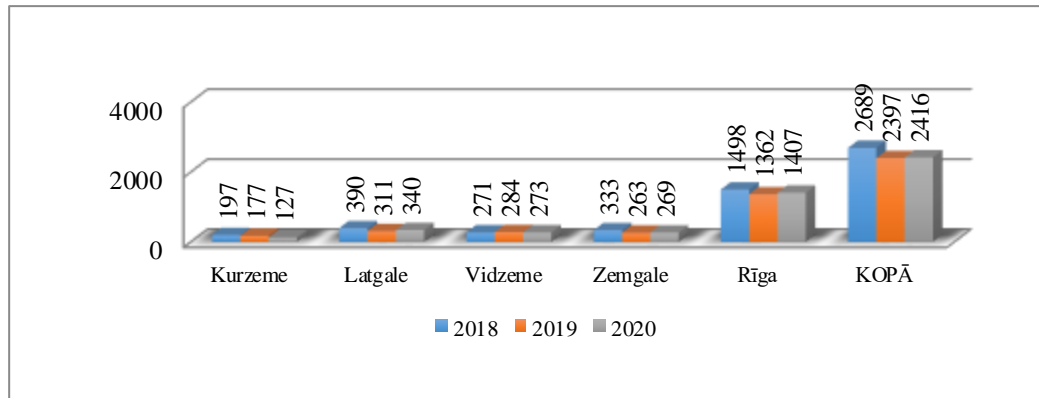

6. attēls. Tiesu ginekoloģisko un androloģisko ekspertīžu struktūra 2020. gadā.

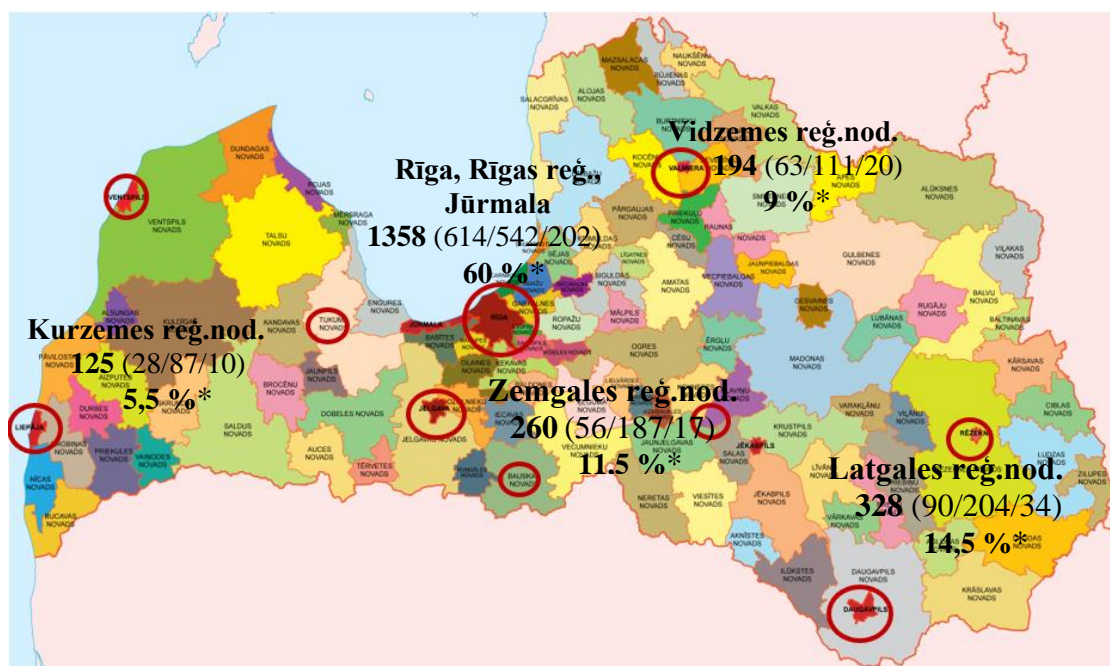
Dzimumnoziedzumos veikto ekspertīžu skaits par 20 vienībām ir samazinājies salīdzinoši ar 2019. gadu, taču joprojām ir pietiekoši augstā līmenī.

No tām procentuāli lielākais ekspertīžu skaits (~60%) tiek veikts nepilngadīgām personām (līdz 18 gadu vecumam), tāpat kā iepriekšējos gados.

2.2. MIRUŠO TIESU MEDICĪNISKĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES

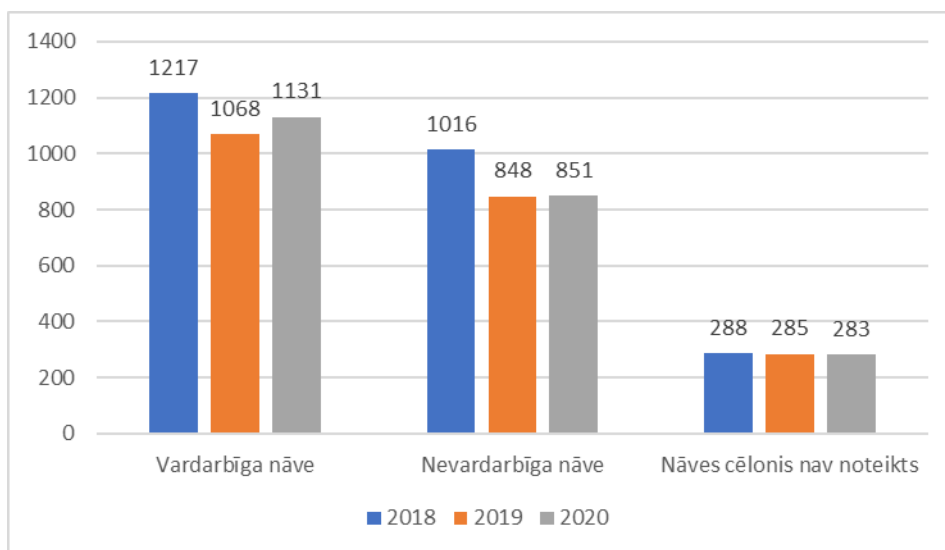

7. attēls. Mirušo tiesu medicīniskās ekspertīzes Latvijas reģionālajās nodaļās 2018.-2020. gadā.

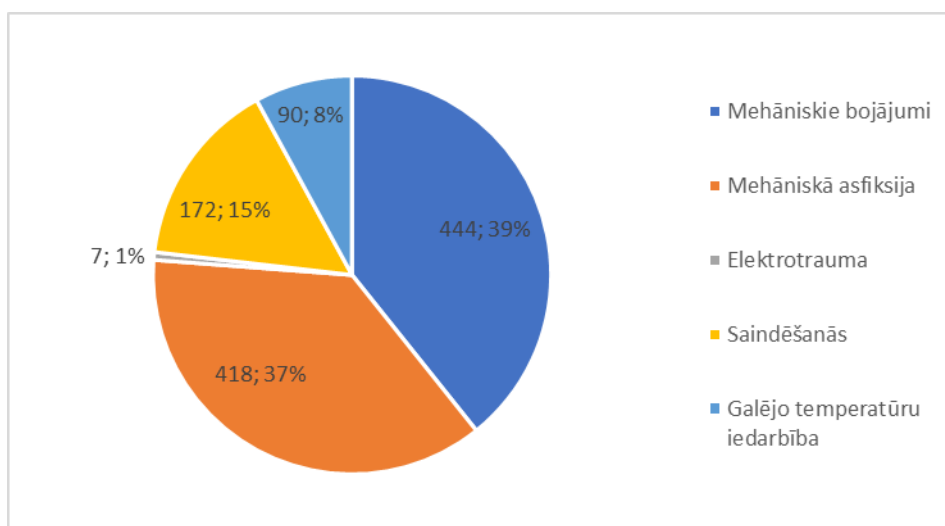

Tiesu medicīnisko ekspertīžu (autopsiju) skaits	2265
Nevardarbīga nāve	851
Vardarbīga nāve	1131
Nāves cēlonis nav noteikts	283
*% - no kopējā autopsiju skaita	

8. attēls. Tiesu medicīnisko ekspertīžu (autopsiju) skaits Latvijā 2020. gadā.

9. attēls. Mirušo skaits pēc nāves veida 2018.-2020. gadā.

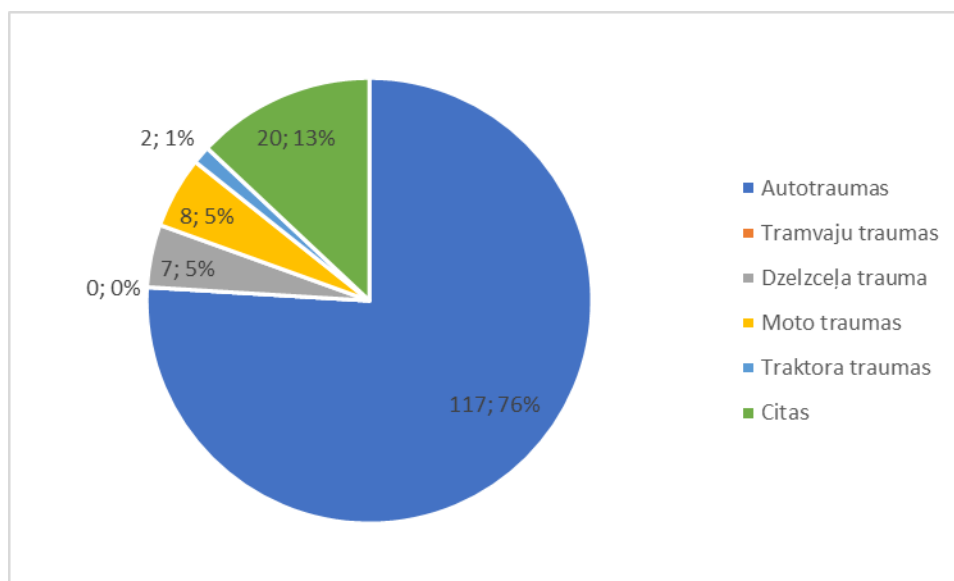

10. attēls. Vardarbīgas nāves veidi pēc mehānisma 2020.gadā.

4. tabula

Vardarbīgas nāves veidi pēc lietas apstākļiem Latvijā 2018.-2020.gadā

	2018	2019	2020
Slepkavības	96	88	87
Pašnāvības	333	298	298
Sadzīves un darba traumas:	788	656	746
t.sk. noslīkuši	118	108	132
t.sk. gājuši bojā zemas temperatūras iedarbībā	66	70	64

11. attēls. Letālie ceļu satiksmes negadījumi 2020. gadā.

5. tabula

**Bērnu un pusaudžu (līdz 18 g.v.) vardarbīgās nāves veidi
pēc lietas apstākļiem Latvijā 2020.gadā**

	Bērni līdz 1 g.v.	Bērni no 1 līdz 10 g.v.	Bērni no 11 līdz 15 g.v.	Pusaudži no 16 līdz 18 g.v.	2020.gadā kopā
Nelaiimes gadījumi	0	5	1	6	12
Pašnāvības	0	0	1	2	3
Slepkavības	1	0	0	0	1
Kopā:	1	5	2	8	16

2.3. KOMISIJAS TIESU MEDICĪNAS EKSPERTĪZES

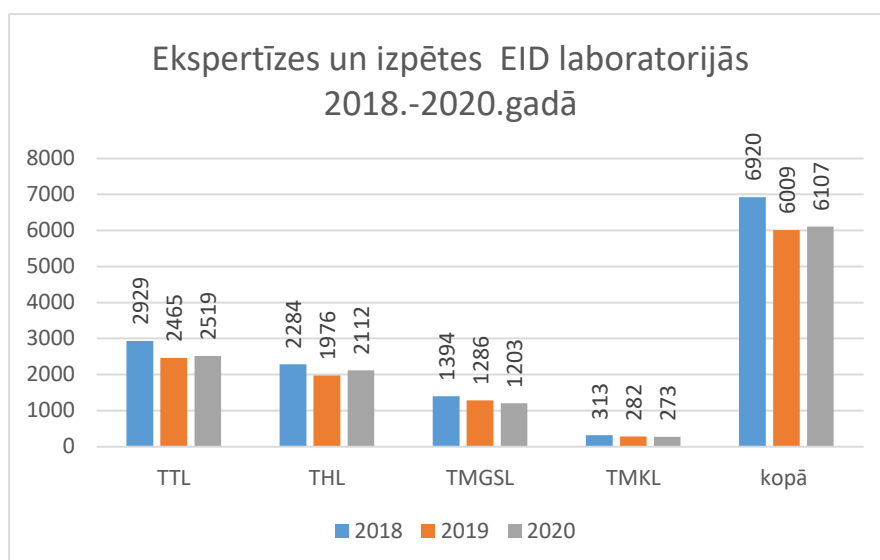
6. tabula

Komisijas ekspertīzes 2018.-2020. gadā Latvijā

	2018	2019	2020
Ekspertīžu kopējais skaits	127	114	94
Dzīvām personām	104	96	75
t.sk. atkārtotās	6	8	7
Mirušām personām	23	18	19
t.sk. atkārtotās	0	1	2

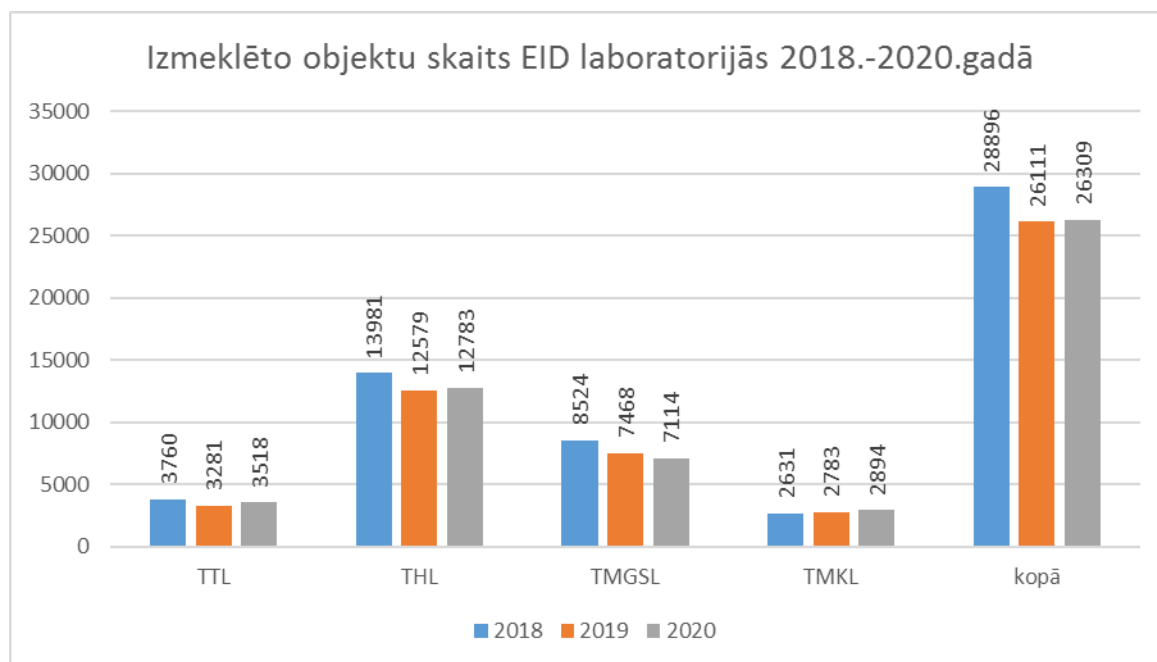
2.4. CENTRA LABORATORIJĀS VEIKTĀS EKSPERTĪZES UN IZPĒTES

2020. gadā atbilstoši saņemto dokumentu skaitam EID laboratorijas kopumā veikušas 6164 ekspertīzes un izpētes pēc procesa virzītāja un privātpersonu pieprasījumiem – attiecīgi lēmumiem un iesniegumiem, kā arī pēc EID nodaļu un RAKUS TSK (līguma ietvaros) nosūtījumiem (12. attēls), taču veikto izpēšu skaits TTL ir lielāks, jo nereti viena nosūtījuma ietvaros ir nepieciešams veikt vairākas izpētes, līdz ar to kopējais laboratorijās veikto ekspertīžu un izpēšu skaits ir 7489, tas ir **47% no visām (kopā 15965) EID veiktajām ekspertīzēm un izpētēm**. Salīdzinoši ar 2019. darba apjoms THL un TTL ir nedaudz pieaudzis – THL par 136 izpētēm un TTL par 65 izpētēm, kas korelē ar ekspertīžu skaitu mirušajiem, bet TMĢSL un TMKL vērojams neliels veikto ekspertīžu un izpēšu skaita samazinājums – TMĢSL par 83 gadījumiem un TMKL par 9.

12. attēls. Ekspertīzes un izpētes EID laboratorijās 2018.-2020. gadā
(atbilstoši saņemto dokumentu skaitam).

Arī izmeklēto objektu skaits 2020.gadā ir nedaudz pieaudzis (26309) salīdzinājumā ar izmeklēto objektu skaitu 2019.gadā (26111). Laboratoriju darba apjoma analīzē izmeklēto objektu skaits daudz objektīvāk nekā nosūtījumu skaits atspoguļo paveiktā darba apjomu un laboratorijas personāla darba noslogojumu.

13. attēls. Izmeklēto objektu skaits EID laboratorijās 2018.-2020. gadā.

Tiesu histoloģijas laboratorijas (THL) funkcija ir veikt mirušo bioloģiskā materiāla tiesu histoloģiskās ekspertīzes un izpētes nāves cēloņa precizēšanai un noteikšanai.

Tiesu medicīnas ģenētikas un seroloģijas laboratorijas (TMGSL) funkcija ir veikt lietisko pierādījumu bioloģiskās – seroloģiskās un ģenētiskās tiesu medicīniskās ekspertīzes un izpētes, t.sk. veikt paternitātes, maternitātes un cita veida radniecības noteikšanas ekspertīzes, nodrošināt vardarbīgā nāvē un neatpazītu personu bioloģiskā materiāla uzglabāšanu DNS arhīvā.

Tiesu medicīniskās kriminālistikas laboratorijas (TMKL) funkcija ir veikt lietisko pierādījumu tiesu medicīniskās kriminālistiskās ekspertīzes un izpētes t.sk. bojājumu, kas nodarīti ar dažāda veida priekšmetiem u.c., īpašību un to veidošanās mehānisma noteikšanu uz ādas, mīkstiem audiem, kauliem un iekšējiem orgāniem, kā arī uz apģērba; pielietotā priekšmeta identifikāciju pēc bojājumiem uz ķermeņa un apģērba; kaulu atlieku izmeklēšanu dzimtes, vecuma un auguma garuma noteikšanai; asins pēdu veidošanās mehānisma noteikšanu uz apģērba, u.c. priekšmetiem.

Tiesu toksikoloģijas laboratorijas (TTL) funkcija ir veikt dzīvu personu un mirušo bioloģiskā materiāla, lietisko pierādījumu tiesu toksikoloģiskās ekspertīzes un izpētes t.sk. veicot alkohola, tā homologu un „surogātu”, gaistošo toksisko vielu, kodīgo un destruktīvo vielu, narkotisko un psihotropo vielu, dažādu medikamentu u.c. veida vielu noteikšanu. TTL vadītājs LATAK testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju tehniskā eksperta statusā piedalījies vairāku akreditētu testēšanas laboratorijas ikgadējā uzraudzības procesā.

EID laboratorijas strādā atbilstoši prasībām, kas izvirzītas testēšanas laboratoriju darbībai, kvalitātes nodrošināšanas nolūkos piedalās starplaboratoriju testēšanā Latvijas un starptautiskā mērogā.

2.5. LATVIJAS AUDU BANKAS NODAĻA

Latvijas audu bankas nodaļa (LABN) ir specifiska struktūrvienība, kas veic miruša cilvēka audu iegūšanu, primāro apstrādi, uzglabāšanu, nodod tos ārstniecības iestādēm sterilu transplantātu izgatavošanai, ko izmanto ķirurģiskā praksē dažādu slimību ārstēšanā.

LABN strādā saskaņā ar nacionālajiem un starptautiskajiem normatīvajiem aktiem, kas attiecas uz audu ieguvu un izmantošanu.

Audu ieguve notiek saskaņā ar likumu “Par miruša cilvēka ķermeņa aizsardzību un cilvēka audu un orgānu izmantošanu medicīnā” un atbilstoši MK 2013. gada 22. oktobra noteikumu Nr. 1176 “Cilvēka audu un šūnu izmantošanas kārtība” prasībām.

LABN pamatuzdevums ir iespēju robežās nodrošināt ārstniecības iestādes ar primāriem bioloģiskiem objektiem – transplantātiem no cilvēka audiem:

- radzenes transplantātiem acu traumu ārstēšanai,
- kaulu un skrimšļu fragmentiem.

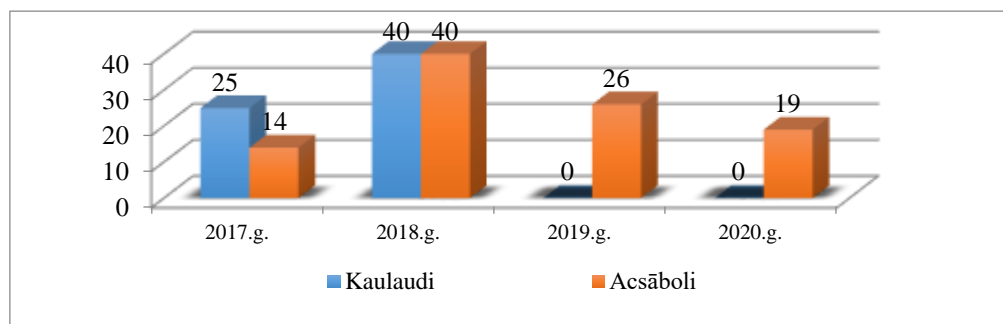
Ar 2015. gada 15. janvāri LABN tiesīga veikt audu un šūnu izmantošanas darbības saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 1176 „Cilvēka audu un šūnu izmantošanas kārtība”: kaulu, acu audu un ribu skrimšļu ziedošana, ieguve, laboratoriskā izmeklēšana, apstrāde un uzglabāšana (ZVA audu un šūnu izmantošanas atļauja Nr. AC-2).

2020. gadā LABN tika iegūti tikai acu audi, kas tika izmantoti ārstniecībā Paula Stradiņa KUS Oftalmoloģijas klīnikā. Kaulaudi netika iegūti, jo Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīcai, kura izmantoja šos audus ķirurģijas praksē, ir apturēta ZVA audu un šūnu izmantošanas atļauja. Rezultātā iegūto audu skaits ir samazinājies, taču potenciālo donoru skaits ir lielāks kā 2017. gadā.

7. tabula

Latvijas audu bankas nodaļas darba veida un apjoma apkopojums (2017.-2020.g.)

Biotransplantātu veids:	2017.g.	2018.g.	2019.g.	2020.g.
Acsāboli	14	40	26	19
Kaulaudi	25	40	0	0
Kopā	39	80	26	19
Donoru skaits	7	20	13	10

14.attēls. Iegūto kaulaudu un radzeņu transplantātu daudzuma salīdzinājums (2017.-2020. gadā)

2.6. ZINĀTNISKI METODISKĀ PADOME

Zinātniski metodiskā padome (ZMP) ir Centra struktūrvienība, kas darbojas Centra direktora pakļautībā, pildot padomdevēja funkcijas.

ZMP darbības mērķis ir nodrošināt Centra metodisko, zinātnisko un konsultatīvo funkciju, veicināt darbinieku kvalifikācijas celšanu, iezīmēt Centra zinātniski – tehniskās attīstības virzienus, sekmēt zinātnes, tehnoloģiju un inovācijas politikas īstenošanu un koordināciju Centrā.

Galvenie ZMP uzdevumi ir:

- sniegt priekšlikumus zinātniskās pētniecības attīstībā un veikšanā, veicināt zinātniskus pētījumus uz Centra bāzes, izskatīt pētnieciskos projektus;
- izstrādāt, izskatīt un apstiprināt pielietojamās metodes un metodiskos norādījumus, instrukcijas un citus dokumentus tiesu medicīnisko ekspertīžu veikšanai; veicināt jaunu metožu izstrādi un ieviešanu praksē;
- sadarbībā ar augstākajām izglītības iestādēm un Latvijas Tiesu medicīnas ekspertu asociāciju organizēt pēcdiploma izglītību (rezidentūru) tiesu medicīnas jomā; izstrādāt priekšlikumus pēcdiploma izglītības pilnveidošanai;
- sadarbībā ar Latvijas Tiesu medicīnas ekspertu asociāciju, Centra tiesu medicīnas ekspertiem organizēt zinātniskas konferences par aktuāliem tiesu medicīnas jautājumiem un organizēt speciālistu kvalifikācijas celšanas pasākumus tiesu medicīnas jomā; kā arī sadarboties ar citu valstu tiesu medicīnas un citiem zinātniski-pētnieciskiem centriem.

Centra pamatdarbības nodrošināšanai sadarbībā ar RSU rezidentūru tiesu medicīnas eksperta specialitātē 2020. gadā apgūst 8 rezidenti. Rezidenti tiek nodrošināti ar darbavietām atbilstoši plānam 2019.-2023. gadam.

Realizēta rezidentu apmācība tiesu medicīnas specialitātē un sagatavoti divi jauni speciālisti – D.Repina un A.Aļekperova, kas pēc RSU profesionālās augstākās izglītības diploma iegūšanas, kas apliecina tiesu medicīnas eksperta kvalifikāciju un Latvijas Ārstu biedrības izsniegto sertifikātu tiesu medicīnas eksperta pamatspecialitātē, kā arī Tiesu ekspertu padomes izsniegto tiesu eksperta sertifikātu tiesu medicīniskās tiesu ekspertīzes dzīvo un mirušo personu tiesu medicīniskās izpētes specialitātē iegūšanas, A.Aļekperova arī cilvēka bioloģiskā materiāla noteikšanas un seroloģiskās izpētes specialitātē, turpina darbu Centrā kā sertificēti tiesu medicīnas eksperti.

Pabeidzot rezidentūru, ir veikti un veiksmīgi aizstāvēti zinātniski pētnieciskie darbi:

- D. Repina “2008.-2018.gada Rīgā un Rīgas reģionā autotransporta traumu analīze.”
- A. Aļekperova “Pēcnāves dažu bioķīmisko parametru novērtējums pieaugušo pēkšņas nāves gadījumā, potenciālais pielietojums diferenciāldiagnostikā tiesu medicīnas eksperta praksē Latvijā.”

2020.gadā apstiprinātas tēmas un uzsākta rezidentu pētniecisko darbu izstrāde:

- T.Tone: “Audzēju sastopamība tiesu medicīnas praksē (THL)”

- J.G.Pavļenko: *“Kaulu un kaulu fragmentu ekspertīze VTMEC TMKL neatpazītu personu identifikācijā salīdzinājumā ar policijas datiem.”*
- A. Binde: *“Sejas traumu rašanās mehānismi un morfoloģija dzīvo personu tiesu medicīniskajās ekspertīzēs”*.
- O. Fjodorova: *“Tiesu medicīnas eksperta izbraukuma lietderība uz notikuma vietu Rīgā un Rīgas rajonā.”*

Tiesu eksperta sertifikātu specialitātē 16.01. “Ķīmiski toksikoloģiskā izpēte narkotisko, psihotropo un toksisko vielu, spirta un tā homologu un aizvietotāju noteikšanai” ieguvusi eksperta palīgs J.Šlosberga, kura ar 2020.g. 1.jūliju pilntiesīgi sākusi darbu speciālistes-tiesu medicīnas ekspertes amatā TTL.

LĀB Apmācītiesīgo ārstu sarakstā pašlaik ir 20 tiesu medicīnas eksperti, kuri 2020. gadā apmācījuši 8 tiesu medicīnas eksperta specialitātes rezidentus.

ZPM, īstenojot 2020. gadā plānotos tālākizglītības un pieredzes apmaiņas pasākumus, Centrā izstrādāta profesionālās pilnveides programma “Tiesu medicīniskā ekspertīze”, kas, sadarbībā ar RSU ir apstiprināta 150 h kredītstundu apjomā un uzsākta realizēt 2020. gada 1. oktobrī e-kursa formā un turpināsies līdz 2021. gada 03. jūnijam.

ZRN tiesu medicīnas eksperte I. Troice-Neilande uzsākusi studijas LU doktorantūrā.

3. PROGRAMMAS VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IZLIETOJUMA EFEKTIVITĀTES IZVĒRTĒJUMS

Centra pamatdarbība pārskata periodā finansiāli tika nodrošināta no valsts budžeta līdzekļiem un pašu ieņēmumiem apakšprogrammas „Tiesu medicīniskā ekspertīze”, apakšprogrammas „Rezidentu apmācība”, “Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu veselības jomā īstenošana (2014.-2020.)” ietvaros.

Pārskata perioda finanšu resursi izdevumu segšanai – EUR 4 708 684, tajā skaitā:

- dotācija no vispārējiem ieņēmumiem – EUR 4 257 728 (90,4 %);
- transferti – EUR 318 705 (6,8%);
- maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi – EUR 132 251 (2,8 %).

Budžeta apakšprogrammas „Tiesu medicīniskā ekspertīze” ietvaros Centrs veica sekojošas aktivitātes:

- tiesu medicīnisko ekspertīžu veikšana vardarbīgā nāvē mirušajiem, neatpazītām mirušām personām;
- tiesu medicīnisko ekspertīžu veikšana cietušajām un aizdomās turētām personām;
- tiesu medicīnisko ekspertīžu veikšana lietiskajiem pierādījumiem;
- konsultatīvas palīdzības sniegšana tiesībaizsardzības un ārstniecības iestādēm tiesu medicīnas jomā;
- iespēju robežās ārstniecības iestāžu nodrošināšana ar audu transplantātiem.

Budžeta apakšprogrammas „Tiesu medicīniskā ekspertīze” ietvarā Centrs apguva finansējumu EUR 3 654 648 apmērā. Izmaiņas, salīdzinot ar 2020.gada plānu, ir EUR 291 718. Finansējums apgūts 92.6% apmērā.

Pārskata periodā netika apgūti EUR 20 309 kārtējiem izdevumiem un EUR 271 409 kapitāliem izdevumiem, un galvenokārt saistīts ar:

– Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu plāna neizpildi EUR 6 726 apmērā, kā rezultātā, pārskata periodā salīdzinot ar pārskata plānu, nebija iespējams veikt izdevumus plānotajā apjomā. Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu neizpilde izdevumu daļā ir attiecināmi uz EKK 2000 pakalpojumiem;

– Pasākuma “Uzturēt un pilnveidot Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra tehnoloģisko nodrošinājumu noziedzīgos nodarījumos cietušo tiesu medicīnisko ekspertīžu veikšanai saskaņā ar starptautiskajiem standartiem un labāko praksi” īstenošanu (atbilstoši 2020.gada 11.marta Finanšu ministrijas rīkojumam Nr.71, piešķirts finansējums EUR 45 980. Līdzekļu atlikums uz pārskata gada beigām EUR 12 264 apmērā. Līdzekļu atlikums EUR 12 264 apmērā attiecināms uz EKK 5000 kapitālie izdevumi;

– Pasākuma “Uzturēt un pilnveidot Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra tehnoloģisko nodrošinājumu bioloģiski seroloģiskās un DNS izpētes metodes realizācijai noziedzīgos nodarījumos cietušo un aizdomās turēto personu tiesu medicīnisko ekspertīžu veikšanā saskaņā ar starptautiskajiem standartiem un labāko praksi” īstenošanu (atbilstoši 2020.gada 29.septembra Finanšu ministrijas rīkojumam Nr.372 un saskaņā ar Noziedzības novēršanas padomes 2020.gada 13.augusta sēdes protokola Nr.9 1.§ 2.punktu, piešķirts finansējums EUR 272 725). Saistībā ar to, ka mainījušās sākotnējās maksājuma prognozes (laika grafika nobīde), 2020.gadā plānotās iegādes EUR 272 725 apmērā pārceltas uz 2021.gadu. Plānotie izdevumi EUR 13 581 apmērā attiecināmi uz EKK 2000 preces un pakalpojumi, EUR 259 144 apmērā uz EKK 5000 kapitālie izdevumi.

Budžeta apakšprogrammas “Rezidentu apmācība” ietvarā Centrs apguva finansējumu EUR 158 545 apmērā un veica tiesu medicīnas nozares speciālistu sagatavošanu, nodrošinot rezidentūru vidēji 6 rezidentiem gadā.

Budžeta apakšprogrammas “Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu veselības jomā īstenošana (2014.-2020.)” ietvarā Centrs apguva finansējumu EUR 622 841 apmērā, nodrošinot projekta Nr. 2.2.1.1/17/I/033 “Tiesu medicīnas ekspertīzes un izpētes procesu optimizācija un attīstība” (turpmāk – Projekts Nr. 2.2.1.1/17/I/033) un projekta Nr. 4.2.1.2/17/I/052 “Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra ēkas Hīpokrāta ielā 2 k-17, Rīgā energoefektivitātes paaugstināšana” (turpmāk – Projekts Nr. 4.2.1.2/17/I/052) īstenošanu.

8. tabula

Nr. p.k.	Posteņa nosaukums	Iepriekšējā 2019.gada (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā (2020.g.)	
			apstiprināts likumā par budžetu	faktiskā izpilde
1.	Ieņēmumi (kopā):	3 532 587	4 745 505	4 708 684
1.1.	dotācija no vispārējiem ieņēmumiem kopā	3 429 852	4 287 823	4 257 728
1.1.1.	tai skaitā: dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	3 429 852	4 287 823	4 257 728
1.2.	transferti	0	318 705	318 705
1.3.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	102 735	138 977	132 251
2.	Izdevumi (kopā):	3 532 512	4 745 581	4 436 034
3.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	3 439 033	3 776 644	3 756 335
3.1.	Atlīdzība:	3 095 841	3 395 919	3 395 919
3.1.1.	atalgojums	2 405 657	2 628 897	2 628 897
3.1.2.	darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas, sociālie pabalsti un kompensācijas	690 184	767 022	767 022
3.2.	Preces un pakalpojumi:	343 192	380 488	360 416
3.2.1.	komandējumi	4 801	429	429
3.2.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	338 391	380 059	359 987
3.3.	Uzturēšanas izdevumu transferti	0	237	0
4.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem:	93 479	968 937	679 699
4.2.1.	kapitālās iegādes	41 157	786 739	515 329
4.2.2.	intelektuālie īpašumi	52 322	182 198	164 370
4.2.3.	kapitālais remonts, rekonstrukcija	0	0	0

Centra darbības nodrošināšanai piešķirtā dotācija no vispārējiem ieņēmumiem un iekasētie pašu ieņēmumi izlietoti saskaņā ar Veselības ministrijas apstiprinātajiem finansēšanas plāniem un tāmēm.

4. UZLABOJUMI PAKALPOJUMU KVALITĀTES UN IESTĀDES ADMINISTRĒŠANAI

Sabiedrības informēšana par Centra sniegtajiem pakalpojumiem: aktualizēta un papildināta informācija Centra tīmekļa vietnē.

Veikta ekspertīžu kvalitātes kontrole: atbilstoši Centra EID testēšanas rezultātu kvalitātes kontroles 2020. gada plānam un procedūrai VTMEC-P-03 "Testēšanas rezultātu iekšējā kvalitātes kontrole" veikta EID struktūrvienību Eksperta atzinumu un izpētes aktu kvalitātes kontrole.

Veikti iekšējie kvalitātes auditi: pamatojoties uz Centra 2020.gada 7.aprīlī apstiprināto "Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra Ekspertīzes un izpētes departamenta nodaļu un atbalsta struktūrvienību iekšējo kvalitātes auditu programmu 2020.gadam", Centrā tika plānoti 10 horizontālie iekšējie kvalitātes auditi un 1 plānotais vertikālais iekšējais kvalitātes audits. Taču, ņemot vērā ārkārtas situāciju valstī saistībā ar COVID-19 pandēmiju epidemioloģisko apsvērumu dēļ tika samazināts auditu skaits, kā rezultātā tika veikti 5 horizontālie auditi un viens vertikālais audits, tai skaitā apvienojot divus LABN vienā.

2020.gadā neatbilstības netika konstatētas (2019.gadā -2), bija 24 novērojumi (2019.gadā - 45) un sniegti 6 priekšlikumi (2019.gadā -16) darbību pilnveidei.

Ņemot vērā auditu skaitu un vērtējot 4 gadu dinamiku – absolūtajos skaitļos konstatēto neatbilstību un novērojumu skaits, kā arī dažāda veida priekšlikumu skaits ir samazinājies 2020.gadā vidēji uz vienu auditu konstatēto neatbilstību skaits ir samazinājies no 0,11 2019.gadā uz 0,00 2020.gadā, novērojumu skaits nav mainījies - 2,5, bet priekšlikumu skaits palielinājies no 0,89 uz 1,2.

Auditos kopumā ir iegūta pārliecība par darbinieku izpratni par prasībām, kas jāievēro savā darbā, kā arī Centra nozīmīgāko procesu un ar tiem saistīto prasību izpildē, par kvalitātes rokasgrāmatu, normatīvajiem aktiem un procedūrām.

Veiktas korektīvās un preventīvās darbības: konstatētajām neatbilstībām tika veiktas korektīvās un/vai korekcijas darbības, veikts efektivitātes izvērtējums.

Veikta klientu apmierinātības aptauja: 2020. gadā laika posmā 25.februāra līdz 19. martam, sagatavots "2020. gada klientu aptaujas rezultātu izvērtējums" un analizēti rezultāti. Klientiem aptaujas rezultāti publicēti īsa pārskata veidā Centra tīmekļa vietnē.

Veikta laboratoriju iekārtu kalibrēšana un verificēšana, apkope un pārbaude - Amplifikators (1), analizators (1), bīdmērs (1), centrifūga (1), histoloģiskā materiāla apstrādes aparāts (1), autoklāvs (1), termomikseris (1), mehāniskās pipetes (15), termostati un žāvējamie skapi (6), kriostats (1), termometri elektroniskie (29), svāri (11), mērlentes (3), ūdens vannas (4).

Centra pielietojamo metožu un metodisko norādījumu pilnveide: apstiprinātas un ieviestas praksē:

- 17.04.2020. ZVA apstiprinātā medicīniskā tehnoloģija "Fizikālu faktoru (elektrības, temperatūras) radītu bojājumu izmeklēšanas metode", kas reģistrēta TEP 27.05.2020., metodes Nr. 2020/VTMEC-I/565IP.
- pilnveidotās procedūras un instrukcijas: EID struktūrvienību izsniedzamo atbilžu noformēšanas prasības; Komisijas tiesu medicīnisko ekspertīžu organizēšana un veikšana; Donoru atlase un sagatavošana audu ieguves procedūrai Latvijas audu

bankas nodaļā; Donoru un audu ieguvē pielietotā materiāla izsekojamība Latvijas audu bankas nodaļā; Acsābolu ieguves procedūra Latvijas audu bankas nodaļā; Laboratorijas svaru EMB 100-3 lietošanas instrukcija; Chelex 100 negatīvās kontroles pārbaudes instrukcija; Elektronisko svaru BH-300 lietošana.

Sadarbība ar klientiem: Valsts pārvaldes pakalpojumu portālā (<https://latvija.lv/>) aktualizēti un publicēti Centra publiskie pakalpojumi, kas klientiem arī pieejami Centra tīmekļa vietnē sadaļā "Pakalpojumi".

Ārējo institūciju vērtējumi:

2020. gadā veiksmīgi noritēja Latvijas Nacionālais akreditācijas biroja (LATAK) uzraudzības audits atbilstoši standartam LVS EN ISO/IEC 17025:2017 „Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības (ISO/IEC 17025:2017)”, kurā netika konstatētas neatbilstības un novērojumi. Saņemts LATAK akreditācijas lēmums:

- ✓ paplašināt Centra akreditācijas nereglementēto sfēru ar autopsijā iegūtu cilvēka audu morfoloģiskās ainas noteikšanas metodi 2-20/VTMEC-I/340;
- ✓ saglabāt Centra akreditāciju atbilstībai standarta LVS EN ISO/IEC 17025:2017 prasībām un izteikt nereglementēto akreditācijas sfēru šādā redakcijā:
 1. DNS genotipa noteikšana cilvēka bioloģiskajā materiālā;
 2. psihoaktīvo vielu identificēšana bioloģiskajā materiālā un lietiskajos pierādījumos;
 3. ķīmisko elementu (no Ca līdz U) noteikšana bioloģiskajos objektos un šķidrumsos;
 4. autopsijā iegūtu cilvēka audu morfoloģiskās ainas noteikšana.
- ✓ izsniegt Centram akreditācijas apliecību un tās pielikumu ar reģistrācijas numuru Nr. LATAK-T-484-05-2013. Akreditācijas darbības laiks līdz 2022. gada 20. novembrim.

2020.gadā veiksmīgi noritēja Zāļu valsts aģentūras (ZVA) uzraudzības audits (Latvijas audu bankas nodaļas (LABN) telpu, aprīkojuma, iekārtu, personāla un dokumentācijas atbilstības 2013. gada 22.oktobra MK noteikumiem Nr.1176 "Cilvēka audu un šūnu izmantošanas kārtība" pārbaude), kur tika konstatēti trūkumi, sagatavots trūkumu novēršanas plāns un tie novērsti saskaņā ar plānu. Uzturēta audu centra atļauja un LABN ir tiesīga veikt audu un šūnu izmantošanas darbības saskaņā ar MK noteikumu Nr.1176 „Cilvēka audu un šūnu izmantošanas kārtība”: kaulu, acu audu un ribu skrimšļu ziedošana, ieguve, laboratoriskā izmeklēšana, apstrāde un uzglabāšana (ZVA audu un šūnu izmantošanas atļauja Nr. AC-2).

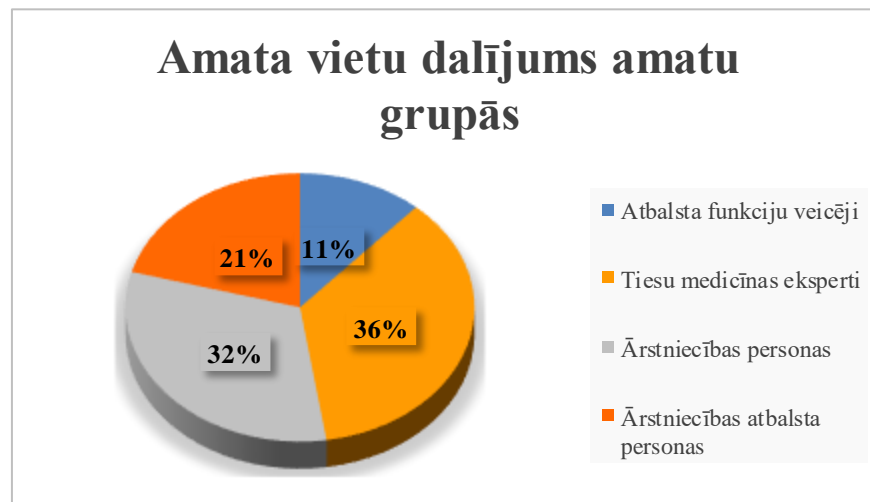
2020.gadā Centrā noritēja Veselības ministrijas (VM) horizontālais audits 5/2020 "Fizisko personu datu aizsardzība", kas turpinājās 2021.gadā.

5. PERSONĀLS

Centra funkciju sekmīgai nodrošināšanai Centrā strādā augsti kvalificēts personāls: pamatdarbības funkciju veicēji – vecākie tiesu medicīnas eksperti, tiesu medicīnas eksperti un pamatdarbības funkciju veicēju atbalsta personāls – laboranti, ekspertu palīgi, māsu palīgi un sanitāri. No pamatdarbības funkciju veicējiem 13 ir valsts civildienesta ierēdņi (struktūrvienību vadītāji un viņu vietnieki).

9. tabula

Nr.p.k.	Amata nosaukums	Amata vietu skaits	Slodze
Kopā, no tiem:		164	150,95
Administratīvā vadība		2	2
Atbalsta funkciju veicēji		17	17
Pamatdarbības funkciju veicēji, no tiem:		145	131,95
Tiesu medicīnas eksperti un ārsti		59	53,45
1.	Direktora vietnieks, Ekspertīzes un izpētes departamenta vadītājs	1	1
2.	Ekspertīzes un izpētes departamenta vadītāja vietnieks	1	1
3.	Nodaļas vadītājs, vecākais tiesu medicīnas eksperts	6	6
4.	Laboratorijas vadītājs, vecākais speciālists - tiesu medicīnas eksperts	1	1
5.	Laboratorijas vadītājs, vecākais tiesu medicīnas eksperts	3	3
6.	Nodaļas vadītāja vietnieks - vecākais tiesu medicīnas eksperts	1	1
7.	Vecākais tiesu medicīnas eksperts	27	24,25
8.	Vecākais speciālists - tiesu medicīnas eksperts	3	3
9.	Tiesu medicīnas eksperts	11	10
10.	Speciālists – tiesu medicīnas eksperts	1	1
11.	Ārsts patologs	2	1
12.	Ārsts stažieris	2	1,2
Ārstniecības un aprūpes personas		52	49,45
13.	Galvenā māsa	1	1
14.	Sertificēts biomedicīnas laborants	16	16
15.	Eksperta palīgs	35	32,45
Ārstniecības un aprūpes atbalsta personas		34	29,05
16.	Māsas palīgs	5	4,25
17.	Sanitārs	24	20,05
18.	Reģistrators	4	4
19.	Fotogrāfs	1	0,75

15.attēls. Amata vietu % sadalījums pa amatu grupām 2020. gada 31. decembrī

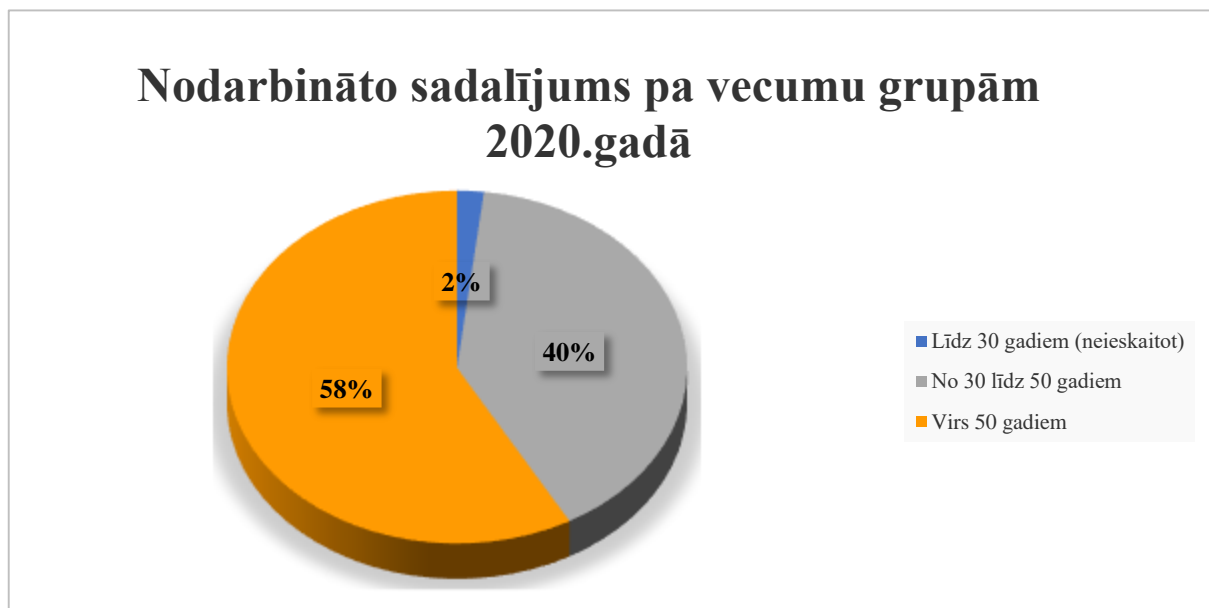
Personāla rotācija un mainība

Nodarbināto skaits 2020. gadā bija vidēji 158 darbinieki, darbinieku maiņas koeficients 14 % (pēc atbrīvoto darbinieku skaita).

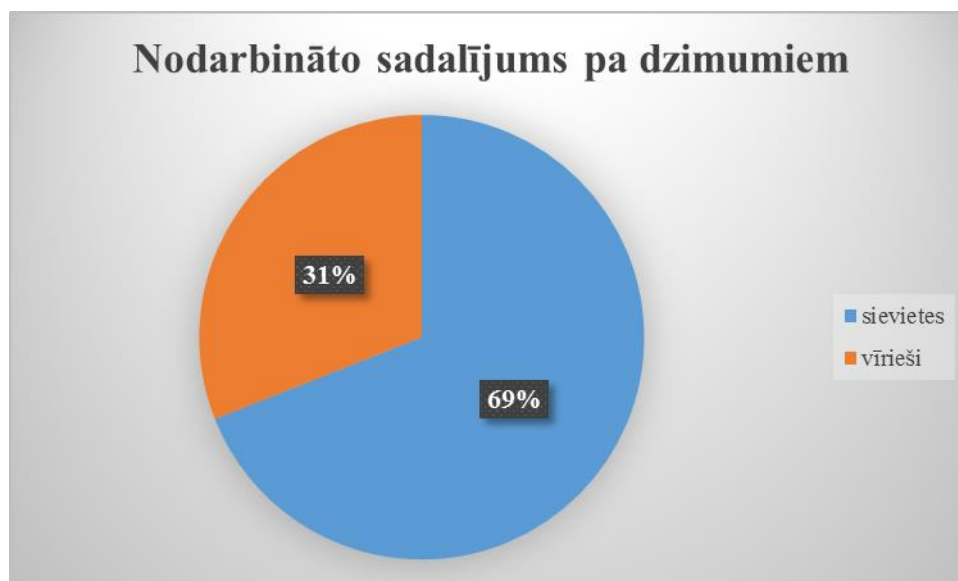
2020. gadā darba attiecības izbeigtas ar 13 darbiniekiem. Personāla atlases rezultātā darba tiesiskās attiecības nodibinātas ar 9 darbiniekiem.

Nodarbināto sadalījums pēc izglītības ir sekojošs: augstākā izglītība ir 59%, profesionālā vidējā (tajā skaitā profesionālā) izglītība ir 39%, cita veida izglītība ir 2%.

Nodarbināto sadalījums pa vecuma grupām ir sekojošs: 58% Centrā nodarbināto ir vecumā virs 50 gadiem, 40% nodarbināto ir vecumā no 30 līdz 50 gadiem.

16. attēls. Nodarbināto sadalījums pa vecuma grupām

17. attēls. Nodarbināto sadalījums pēc dzimuma

6. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Klientiem (tiesībsargājošām iestādēm) sniegtas konsultācijas, t.sk., lēmumos jautājumu sagatavošanā, ekspertīžu metožu izvēlē, rezultātu izpratnē, saistībā ar lietisko pierādījumu apskati, u.c. gadījumos, kā arī Centra darbinieki (eksperti) veica konsultatīvu darbu skaidrojošu pārrunu veidā medicīnas un tiesībsargājošo iestāžu pārstāvjiem (dažādos līmeņos – iestādes līmenī, nodaļas līmenī, individuālas pārrunas ar ārstiem/ tiesībsargājošo iestāžu darbiniekiem) ar mērķi nepilnību novēršana medicīniskajā/ tiesībsargājošo iestāžu Centram iesniedzamajā dokumentācijā. Fiziskām personām sniegtas konsultācijas par Centrā sniegtajiem maksas pakalpojumiem un to pieejamību.

Uzturēta un aktualizēta Centra tīmekļa vietnē esošā informācija par Centra sniegtajiem pakalpojumiem, normatīvajiem aktiem, kvalitātes vadību.

Valsts pārvaldes pakalpojumu portālā (<https://latvija.lv/>) aktualizēti un publicēti Centra publiskie pakalpojumi, kas klientiem arī pieejami Centra tīmekļa vietnē sadaļā “Pakalpojumi”.

Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra sniegtie valsts pārvaldes* pakalpojumi un to izpildes rādītāji 2020. gadā:

Nr. p.k.	Pakalpojums	Saite www.latvija.lv	Pakalpojumu izpildes rādītāji			
			Skaitis	Kanāls	Izpildes kavējumi	Sūdzību skaits
1.	Mirušo personu izpēte	https://www.latvija.lv/lv/PPK/dzives-situacija/apakssituacija/p2994/ProcesaApraksts	0	klātieņe	nav	0
2.	Dzīvo personu izpēte	https://www.latvija.lv/lv/PPK/dzives-situacija/apakssituacija/p2995/ProcesaApraksts	13	klātieņe	nav	0
3.	Bioloģiskas izcelsmes pēdu klātbūtne	https://www.latvija.lv/lv/PPK/dzives-situacija/apakssituacija/p2995/ProcesaApraksts	4	klātieņe	nav	0

		situacija/apakssituacija/p2987/ ProcesaApraksts				
4.	Ķīmiski toksikoloģiskā izpēte	https://www.latvija.lv/lv/PPK/ dzives- situacija/apakssituacija/p3001/ ProcesaApraksts	4	klātiene	nav	0
5.	Bioloģiskas izcelsmes traipu DNS izpēte (DNS profila noteikšana)	https://www.latvija.lv/lv/PPK/ dzives- situacija/apakssituacija/p4623/ ProcesaApraksts	0	-	-	-
6.	Paternitātes, maternitātes un cita veida radniecības ekspertīze	https://www.latvija.lv/lv/PPK/ dzives- situacija/apakssituacija/p2138/ ProcesaApraksts	6	klātiene	nav	0
7.	Ūdens un citu šķidrumu kvalitātes analīzes ar "Spectroscan" aparātu	https://www.latvija.lv/lv/PPK/ dzives- situacija/apakssituacija/p2999/ ProcesaApraksts	0	-	-	-
8.	Izraksts no tiesu medicīniskās ekspertīzes	https://www.latvija.lv/lv/PPK/ dzives- situacija/apakssituacija/p2998/ ProcesaApraksts	0	-	-	-
9.	Mācību lekcija (izņemot lekciju medicīniska un juridiska profila augstskolas studentiem), pēc juridiskas personas iesnieguma	https://www.latvija.lv/lv/PPK/ dzives- situacija/apakssituacija/p4608/ ProcesaApraksts	1	klātiene	nav	0
10	Mīrušā apkope un uzglabāšana	https://www.latvija.lv/lv/PPK/ dzives- situacija/apakssituacija/p4629/ ProcesaApraksts	13	klātiene	nav	0

*Saskaņā ar 2017. gada 4. jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 399 "Valsts pārvaldes pakalpojumu uzskaites, kvalitātes kontroles un sniegšanas kārtība".

2020.gadā Centra sadarbību (t.s. mācību lekcijas) ar dažādām izglītības iestādēm ietekmēja COVID-19 pandēmija un noteiktā ārkārtas situācija valstī. Centrs realizējis apmācības lekciju VP Iekšējās drošības biroja darbiniekiem par nepilnībām un ieteikumiem, nosakot tiesu medicīnisko ekspertīzi mirušajiem un dzīvām personām. EID struktūrvienību tiesu medicīnas eksperti vadījuši mācību lekcijas LU Juridiskās fakultātes, Valsts policijas koledžas un RSU Medicīnas koledžas studentiem.

Centra speciālisti snieguši informāciju pēc pieprasījuma par izmeklēto nāves gadījumu statistiku.

7. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Plānotā Tiesu medicīnas ekspertu asociācijas BMLA (Baltijas tiesu medicīnas asociācijas) starptautiskā zinātniskā konference COVID-19 pandēmijas ierobežojumu dēļ, pārceļta uz 2022.gadu.

Kā viena no starptautiskajām sadarbības formām Centram ir dalība starptautiskajās prasmes pārbaudēs. 2020. gadā prasmes pārbaudēs piedalījās TMĢSL un TTL eksperti:

1. Dalība GEDNAP (*German Society of Legal Medicine DNA Profiling Group* – Vācijas Tiesu medicīnas biedrības DNS profila noteikšanas grupa) organizētajās starptautiskajās prasmes pārbaudēs (sadarbība no 2001. gada). 2020. gadā Tiesu medicīnas ģenētikas un seroloģijas laboratorija saņēma sertifikātus par veiksmīgu dalību 2019. gada pārbaudes darbā (kopumā ir pozitīvs novērtējums par visām laboratorijā pielietojamām autosomālajām, X-hromosomālajām un Y-hromosomālajām sistēmām, kā arī traipu identifikāciju). 2020. gada decembrī nosūtīti pārbaudei 2020. gadā veiktā starptautiskā pārbaudes darba rezultāti (pārbaudei iesniegti izmeklējumu rezultāti par visām laboratorijā pielietojamām autosomālajām, Y-hromosomālajām un X-hromosomālajām sistēmām, kā arī traipu identifikācijām).

2. Dalība UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime) (*International quality assurance programme International collaborative exercise ICE*) organizētajā pārbaudē (2020. gadā 2 kontroldarbi), Tiesu toksikoloģijas laboratorijai saņemot pozitīvu vērtējumu par psihoaktīvo vielu un to metabolītu noteikšanu.

8. PLĀNOTIE PASĀKUMI 2021. GADĀ

1. Nodrošināt uz attīstību vērstu, efektīvu iestādes funkciju veikšanu veselības aprūpes sistēmas reformas koncepcijas un tiesu ekspertīžu institūta reformas ietvarā, attīstot pamatprocesu veiktspēju un kvalitāti, nodrošinot ERAF projekta "Tiesu medicīnas ekspertīzes un izpētes procesu optimizācija un attīstība" realizāciju:

1.1. nodrošināt ERAF projekta "Tiesu medicīnas ekspertīzes un izpētes procesu optimizācija un attīstība" pabeigšanu un veikt darbības TMEIS ilgtspējas nodrošināšanai.

1.2. nodrošināt TMEIS lietošanu pilnā apjomā, t.sk. kļūdu, nepilnību identificēšanu, nepieciešamo uzlabojumu paziņošanu.

1.3. uzsākta un līdz gada beigām nodrošināt elektronisku ekspertu atzinumu apriti, t.sk. parakstīšanu ar elektronisko parakstu.

2. Nodrošināt Centra personāla pietiekamību un profesionālo kvalifikāciju, un attīstīt zinātnisko potenciālu, t.sk. īstenojot starpresoru un starptautisko sadarbību un apmācot medicīnas studentus un tiesu medicīnas rezidentus:

2.1. turpināt sadarbību ar RSU un LU zinātniski pētniecisko darbu tiesu medicīnas jomā izstrādē t.sk. īstenot kvalitatīvu rezidentu apmācības programmu.

2.2. kopā ar Tiesu medicīnas ekspertu asociāciju BMLA (Baltijas tiesu medicīnas asociācija) plānot starptautisko zinātnisko konferenci 2022. gadā, kā galvenās tēmas izvēloties prioritārās veselības jomas, iespēju robežās piesaistot projekta finansējumu.

2.3. realizēt tiesu medicīnas ekspertu un ārstniecības personu atbalsta apmācību programmas atbilstoši apstiprinātai Centra darbinieku kvalifikācijas celšanas un apmācību programmai 2021.–2023. gadam, ietverot: 1) tālākizglītības un pieredzes apmaiņas pasākumus, 2) specializētu apmācības programmu visu līmeņu vadītājiem, 3) darbinieku obligātās pilnveides prasības.

2.4. realizēt tālākizglītības un pieredzes apmaiņas pasākumus, t.sk. starpresoru un starptautiskā līmenī, piedalīties nacionāla un starptautiska līmeņa kongresos, pēc iespējas piesaistot fondu un projektu finansējumu.

3. Uzturēt un pilnveidot Centra iekšējās kontroles sistēmu:

3.1. nodrošināt pasākumus korupcijas risku mazināšanai - realizēt Pretkorupcijas pasākumu plānā 2021.–2023. gadam noteiktos pasākumus, izvērtēt 2020.gada Pretkorupcijas pasākumu plāna izpildi.

3.2. turpināt veikt iekšējos kvalitātes auditus par kritēriju izvirzot gan ISO/IEC 17025 standarta prasības, gan ārējos un iekšējos normatīvajos aktos noteiktās prasības.

4. Pilnveidot Centra pārvaldību un normatīvo regulējumu:

4.1. uzturēt un pilnveidot kvalitātes pārvaldības sistēmu Latvijas audu bankas nodaļā atbilstoši ārējo normatīvo aktu prasībām, nodrošinot ZVA izsniegtās Audu un šūnu izmantošanas atļaujas uzturēšanu.

4.2. uzturēt LATAK akreditāciju Centra laboratorijās atbilstoši standarta LVS ISO/IEC 17025:2017 prasībām, piedaloties laboratoriju starptautiskajās prasmes pārbaudēs.

4.3. pilnveidot iekšējo normatīvo regulējumu efektīva tiesu medicīniskā procesa nodrošināšanai, veikt tiesu medicīniskās izpētes metožu aktualizācijas izvērtēšanu un jaunu metožu izstrādi.

5. Uzlabot Centra infrastruktūru:

5.1. nodrošināt Centra infrastruktūras un IK tehnoloģisko risinājumu uzlabošanu pamatfunkciju veikšanai nepieciešamajiem nosacījumiem atbilstoši piešķirtajam finansējumam.

5.2. plānot Centra infrastruktūras un tehnoloģiju modernizāciju, t.sk. realizējot Centra centrālo ēku Rīgā, Hipokrāta ielā 2 plānotos attīstības projektus.

Plānotie sadarbības projekti un pētījumi

2021. gadā turpināsies sadarbība ar:

1. Audu ziedojumu un Transplantācijas institūtu (*Donation and Transplantation Institute*) sadarbības līguma ietvaros.

2. VSIA "Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca" Acu centru sadarbības līguma ietvaros audu iegūšanas un izmantošanas jomā.

3. RAKUS Patoloģijas centru tiesu histoloģisko izmeklējumu starplaboratoriju testēšanā un TSK tiesu toksikoloģisko ekspressanalīžu veikšanā dzīvām personām pie aizdomām uz saindēšanos ar nezināmām toksiskām vielām.

4. LU Klīniskās un profilaktiskās medicīnas institūtu zinātniskajos projektos.

5. RSU Rezidentu fakultāti rezidentu, Juridiskās fakultātes studentu apmācībā un tiesu medicīnas ekspertīzē iesaistīto speciālistu pēcdiploma apmācību nodrošināšanā.

6. LU studentu un rezidentu apmācībā.

7. Baltijas valstu tiesu medicīnas ekspertīžu iestādēm Baltijas tiesu medicīnas ekspertu asociācijas (*Baltic Medico-Legal Association – BMLA*) ietvaros.

Direktora p.i.

Inga Martinova

Inga Martinova 67547025
inga.martinova@vtmec.gov.lv

Evija Jēkabsone 67536046
evija.jekabsone@vtmec.gov.lv